

Rovviltnemnda i region 5
v/Statsforvalteren i Troms og Finnmark
sfinpost@statsforvalteren.no

Vedtak fattet 09.10.2025

Klima- og Miljødepartementet

Oslo, 10.10.2025

Klage på vedtak om kvote og område for gaupe i region 5/Hedmark i 2026

Aktivt Rovdyrvern klager på vedtaket og har følgende krav:

1. Vedtaket omgjøres slik at det ikke åpnes for kvotejakt på gaupe i region 5 i 2026 (kvote 0).
2. Subsidiært oppheves vedtaket og saken sendes tilbake for ny behandling fordi vedtaket lider av vesentlige rettsanvendelses- og saksbehandlingsfeil.
3. Utsatt iverksetting begjæres til klagen er endelig avgjort (fv. § 42). Å iverksette jakt fra 1. februar 2026 vil innebære irreversibel skade på en rødlistet art og gjøre klageretten illusorisk.

Sakens bakgrunn

Statsforvalteren, rovviltnemnda i region 5 sitt sekretariat, frarådet uttrykkelig kvotejakt i 2026 og anbefalte nullkvote, bl.a. fordi bestandsmarginen er marginal, usikkerheten stor, og risikoen betydelig for å havne under regionalt bestandsmål (10 familiegrupper). Sekretariatet dokumenterte at prognosemodellen anslår gaupa til omtrent 34 % sannsynlighet for å ligge under bestandsmålet i 2026. De pekte også på at selv uttak av ett voksent hunndyr gir «betydelig risiko» for å havne under målet i 2027. Samtidig er skadenivået på beitedyr svært lavt: 2 dokumenterte gaupeskader på sau i 2024, 1 reinkalv erstattet i 2023/24, og 3 sauer dokumentert tatt så langt i 2025 (hos én beitebruker). Sekretariatet påpekte også irregulær avgang (trafikk m.m.) på 12 gauper siste tre år, herav 5 i 2025, inkludert 3 voksne hunndyr. Alt dette taler mot jakt nå.

Rovviltnemnda valgte likevel å fastsette en totalkvote på 3 enkeltgauper (maks 1 hunn) med geografisk virkeområde hele region 5 og begrunnet dette med at «det er et høstingsbart overskudd» og «lav risiko for å havne under bestandsmålet kommende år».

Gaupe er rødlistet som sterkt truet (EN) på Norsk rødliste for arter 2021. Dette skjerper kravene til føre-var og samlet belastning.

Rettslige rammer

- Naturmangfoldloven § 16: Høsting kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon viser høstingsverdig overskudd. Ved avgjørelsen skal bl.a. økosystemhensyn vurderes.
- Nml. §§ 8–10: krav til kunnskapsgrunnlag (§ 8), føre-var (§ 9), og vurdering av samlet belastning (§ 10).
- Roviltforskriften §§ 4, 7 og 11: bærekraftig, differensiert og målrettet forvaltning.
- Forvaltningsloven (fvl.) §§ 17 og 25: forsvarlig utredning og tilstrekkelig begrunnelse.
- Rødlista 2021: Gaupe er sterkt truet (EN) nasjonalt.
- NINA-rapport 2624 (2025): offisiell bestandsrapport og prognosemodell som sekretariatet bygger på.

Klagegrunner

Brudd på nml. § 16 – intet dokumentert høstingsoverskudd

Sekretariatet vurderer overskuddet som «svært begrenset» og anbefaler nullkvote.

Prognosemodellen viser 34 % risiko for bestandsnedgang under målet allerede i 2026 – og betydelig risiko for å havne under målet i 2027 selv ved uttak av **ett** voksent hunndyr. Nemnda hevder derimot «lav risiko» uten å forklare metode eller gjøre rede for hvordan denne risikoen er beregnet opp mot sekretariatets tall og usikkerhetsintervall. Dette er i strid med § 16s krav om at høsting bare kan skje ved dokumentert overskudd, og tilsidesetter beste tilgjengelige kunnskap.

Brudd på nml. §§ 8–10 – kunnskapsgrunnlag, føre-var og samlet belastning

- § 8 – kunnskapsgrunnlaget: Sekretariatets saksframlegg oppfyller § 8 ved å bygge på NINAs offisielle bestandsrapport og prognosemodell. Nemnda viser til «høstbart overskudd» uten å drøfte usikkerheten ved små regionale bestander, som sekretariatet eksplisitt fremhever.
- § 9 – føre-var: Når prognosen viser høy risiko for å komme under målet, skulle føre-var-prinsippet gitt utslagsgivende vekt. Nemndas begrunnelse viser ikke at § 9 er reelt anvendt; tvert imot åpnes det for jakt som øker risikoen for målbrudd.
- § 10 – samlet belastning: Det foreligger betydelig irregulær avgang (trafikk m.m.), inkl. 3 voksne hunner i 2025, som må inngå i samlet belastning. Nemnda adresserer ikke hvordan denne belastningen er veid mot kvoteuttaket.

Mangelfull utredning og begrunnelse (fvl. §§ 17 og 25)

Når sekretariatet har lagt frem konkrete risikotall (34 %, 75 %-KI 8,2–14,4, samt dokumentert irregulær avgang), kan ikke nemnda nøye seg med å anføre «lav risiko» uten forklaring

av hvordan dette konklusjonsnivået er beregnet. Dette er mangelfull utredning og mangelfull begrunnelse, som i seg selv er omgjøringsgrunn.

Ubalanse i «todelt målsetting» – hensynet til levedyktig rovvilt skyves til side

Stortingets rammer for rovviltforvaltningen innebærer to likeverdige mål. Når sekretariatet dokumenterer lav skade og stor bestandsusikkerhet, skal hensynet til levedyktige bestander veie tungt. Nemndas vedtak prioriterer jaktuttak uten å vise hvordan to-målsmodellen faktisk er balansert i den konkrete risiko- og kunnskapssituasjonen. Dette er i strid med de politiske føringene slik de er uttrykt av regjeringen og Stortinget.

Feil virkemiddelbruk – svikt i differensiert forvaltning og forholdsmessighet

Sekretariatet anbefalte – hvis jakt likevel skulle åpnes – avgrensning til «grønn sone» (der eventuell skadereduksjon faktisk kan oppnås) og unntak for familiegrupper.

Nemnda valgte hele regionen (familiegrupper unntatt), til tross for lavt skadenivå. Dette bryter med differensiert og målrettet forvaltning og er uforholdsmessig når dokumentert skade er beskeden, som i dette tilfellet.

Rødlistestatus (EN) – skjerpet begrunnelsesplikt

Gaupa er sterkt truet. Når sekretariatet peker på høy risiko, må vedtaket redegjøre ekstra grundig for hvorfor jakt likevel er forsvarlig. Det foreligger ikke. Dette skjerper omgjøringsgrunnlaget.

Mindre åpenbare, men tunge klagegrunner

A. Små populasjoner → høy varians (regionsnivå): Sekretariatet presiserer at usikkerheten øker på regionsnivå (få familiegrupper). Nemnda viser ikke at denne strukturusikkerheten er veid inn – et relevant § 9-moment.

B. Sensitivitet for hunndyr-dødelighet: Tre voksne hunner er allerede borte i 2025. I små bestander vil én ekstra hunndyravgang (påkjørsel/feilfelling) kunne vippe regionen under målet. Vedtaket mangler slik sensitivitetsdrøfting.

C. Inkonsekvens om «belastning av kvoten»: Vedtaket slår fast at all irregulær avgang etter vedtakstidspunktet skal belastes kvoten, men uten samtidige justeringer i risikovurderingen/kvoten. Det er metodisk inkonsistent og svekker vedtakets forsvarlighet.

D. Utenforliggende hensyn (varsomt anført): Møteprotokoll/dokumenter viser ikke at «kvotejakt som uttelling/belønning for jegeres sporing» eller «kompensasjon for uteblitt ulvejakt» ble tillagt vekt, selv om dette ble fremmet i nemndsmøtet etter NJFFs innlegg.

Argumentene er uansett utenfor nml. § 16s kriterier for høsting.

På denne bakgrunn må vedtaket omgjøres (kvote 0) eller oppheves for ny, lovlig behandling.

Utsatt iverksetting (fvl. § 42) kreves.

Vennlig hilsen

Hege O'Wiidt

owiidt@icloud.com

Aktivt Rovdyrvern

post@rovdyrvern.no org.nr. 825731342